

JUNI 1948

En av de unge går bort

Sven Oftedal var en av de unge i regjeringsarbeidet etter krigen. Han ble medlem av samlingsregjeringen sommeren 1945, og fortsatte som sosialminister til han døde i juni 1948 — 43 år gammel. Einar Gerhardsen minnet ham i en tale i kringkastingen:

Sven Oftedals mange venner — i Norge og andre land — har det vondt i dag. Det er så urimelig at han skulle dø så ung, og nettopp mens han stod midt oppe i et omfattende arbeid, som skulle gjøre det bedre for menneskene å leve i dette landet.

Sven Oftedal var som skapt til sjef for sosialdepartementet. Hans utdannelse og praksis som lege, hans erfaringer fra organisasjonslivet og fra konsentrasjonsleirene, hans usentimentale hjertelag, hans samkjensle med alle som hadde det vondt, hans positive samfunnssyn og hans rike personlighet — alt gjorde ham usedvanlig godt skikket til å stå i brodden for det sosiale arbeid.

Sven Oftedals navn er bl. a. knyttet til barnetrygden, som gir økonomisk støtte til mødre med barn, til ferieloven som gir 900 000 arbeidere og funksjonærer 3 ukers ferie, til framleggene om arbeidervernlov for landarbeidere og for hushjelp, til loven om 1. og 17. mai som fridager, og til de store forarbeider som er gjort til en omfattende folketrygd, som skal gjøre forsorgsvesenet overflødig i Norge. Han har vært med på å grunnlegge Arbeidsdirektoratet, den organisasjonen som skal sikre full sysselsetting til alle arbeidsføre, og han har sin betydelige del av æren for at vi har hatt arbeidsfred i Norge etter frigjøringen. Han har gjort et arbeid og en innsats som langt overstiger det en har lov til å kreve av et enkelt menneske.

Vi som hadde den lykke å få arbeide sammen med ham i regjeringen, vet at ingen vil kunne fylle plassen hans. Sven Oftedal følte ikke bare det fulle ansvar for de store og viktige saker som hørte under hans eget departement. Han var levende interessert i alle de spørsmål regjeringen hadde til drøfting. Alltid positiv og idérisk, alltid opptatt av å finne den beste løsning. Han gledet seg som et barn når noe gikk godt, og led fysisk når det ikke gikk godt.

Sven Oftedal var vel den nordmann som fikk utrettet mest for sine fangekamerater under krigen. Det er mange som kan takke ham for at de lever i dag. Han var ikke bare en dyktig og utrettelig arbeidende lege, men han hadde også en lykkelig evne til å gi tro og livsmot til mange som hadde gitt opp. Hans gutteaktige humør lyste opp og skapte glede, nettopp når en syntes det så aller mest håpløst ut. Mer enn noen annen var han med på å gjøre sykestua i Sachsenhausen om fra et redselsfullt og fryktet dødens forværelse til et etter måten godt oppholdssted for de syke.

Jeg husker en i og for seg liten opplevelse jeg var vitne til en av de første dagene Sven Oftedal var lege i sykestua. En stakkars utsultet og syk ukrainergutt var undersøkt. Med bar overkropp stilte han seg opp i rekken av de andre for å vente på resultatet av undersøkelsen. Da Sven Oftedal gikk bort til ham, løftet han armen til forsvar mot slag. Jeg skal aldri glemme de forundrede og takknemlige øynene, da Oftedal tok jakka og la over de magre skuldrene hans. Det var visst første gang noe slikt hadde hendt i den sykestua. Og det ble innledningen til en ny og bedre tid for de syke.

Sven Oftedal har skapt mye som vil leve. Han har også gitt mange av oss bedre tro på det gode i menneskene, fordi han selv var så god, i sine tanker og i sine gjerninger.